

№ Φ 092.22/

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγή αρ. 43822/15

Κλορίντα ΤΖΟΥΒΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

κατά Ελλάδα

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), που συνεδρίασε στις 17 Νοεμβρίου 2015 σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση:

Ledi Bianku, *Πρόεδρο*

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Armen Harutyunyan, *δικαστές,*

και με τη σύμπραξη του André Wampach, *Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

1. Η προσφεύγουσα, κ. Κλορίντα Τζουβαλοπούλου, είναι Ελληνίδα υπήκοος, γεννηθείσα το 1962, κάτοικος Κάντζας, Παλλήνης. Ενώπιον του Δικαστηρίου εκπροσωπήθηκε από την κ. Δ. Τζουβαλοπούλου, Δικηγόρο Αθηνών.

Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης

2. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, όπως τα εξέθεσε η προσφεύγουσα συνοψίζονται ως εξής:

3. Στις 9 Ιουνίου 2003, το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.) αναγνώρισε ότι η προσφεύγουσα δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας προσαυξημένη με οικογενειακό επίδομα για τρία τέκνα. Εντούτοις, το ΙΚΑ δεν της χορήγησε συμπληρωματικό επίδομα για το τέταρτο παιδί της (απόφαση αρ. 14778/2003).

4. Στις 10 Φεβρουαρίου 2004, η προσφεύγουσα προσέφυγε στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών με προσφυγή κατά της απόφασης 14778/2003. Υποστήριξε ιδίως

ότι σύμφωνα με το Σύνταγμα και την οικεία νομοθεσία δικαιούνται οικογενειακό επίδομα και για το τέταρτο παιδί της.

5. Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών με την υπ' αρ 12361/2006 απόφασή του δικαίωσε την προσφεύγουσα. Εν συνεχεία η ως άνω απόφαση επικυρώθηκε με την υπ' αρ. 1031/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

6. Στις 29 Δεκεμβρίου 2008 το ΙΚΑ άσκησε αναίρεση κατά της υπ' αρ. 1031/2008 απόφασης. Στις 22 Οκτωβρίου 2012 το Συμβούλιο της Επικρατείας αναίρεσε την εν λόγω απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου. Το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 21 του Ελληνικού Συντάγματος, που προέβλεπε μεταξύ άλλων την προστασία του θεσμού της οικογένειας από το Κράτος ήταν μια κατευθυντήρια γραμμή την οποία ο νομοθέτης λάμβανε υπόψη του κατά την εφαρμογή της δημογραφικής του πολιτικής. Επίσης, το Συμβούλιο της Επικρατείας επεσήμανε ότι η ελληνική νομοθεσία προέβλεπε καταρχήν την καταβολή οικογενειακών επιδομάτων από το ΙΚΑ έως το τρίτο παιδί. Οι εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό προβλεπόντουσαν ρητά από το νόμο. Το Συμβούλιο της Επικρατείας συμπέρανε ότι η διάταξη που κατήγγειλε η προσφεύγουσα διάταξη και η οποία δεν προέβλεπε την καταβολή συμπληρωματικού επιδόματος για το τέταρτο τέκνο δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως αντισυνταγματική. Τέλος, όσον αφορά ειδικά το δικαίωμα της προσφεύγουσας στην προστασία της περιουσίας της, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι το εν λόγω δικαίωμα δεν είχε θιγεί, αφού οι σχετικές με το τέταρτο παιδί της εισφορές της είχαν ληφθεί υπόψη από τη Διοίκηση στον υπολογισμό της κύριας σύνταξής της (απόφαση αρ. 3998/2012).

7. Μετά την παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, το τελευταίο απέρριψε το αίτημα της προσφεύγουσας στηριζόμενο στην αιτιολογία της υπ' αρ. 3398/2012 απόφασης. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, η προσφεύγουσα το κάλεσε να θέσει προδικαστικό ερώτημα, δυνάμει του άρθρου 267 της Σύμβασης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το εάν η εν λόγω νομοθεσία ήταν σύμφωνη με τις οικείες διατάξεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών έκρινε ότι υποχρεούνταν, σύμφωνα με την εθνική

νομοθεσία, να ακολουθήσει στην υπό κρίση υπόθεση την αιτιολογία και τη λύση που έδωσε το Συμβούλιο της Επικρατείας στην υπ' αρ. 3398/2012 απόφασή του. Συνεπώς, δεν μπορούσε να υιοθετήσει την ερμηνεία που επιθυμούσε να προσδώσει η προσφεύγουσα στο οικείο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (απόφαση αρ. 756/2015).

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

8. Η προσφεύγουσα επικαλείται το άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης και παραπονείται για την απόρριψη της προσφυγής της από τα εθνικά δικαστήρια με την οποία ζητούσε τη χορήγηση συμπληρωματικού οικογενειακού επιδόματος για το τέταρτο παιδί της.

9. Η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης τα άρθρα 6 §1 και 14 της Σύμβασης και παραπονείται για την αιτιολογία των επίδικων αποφάσεων των εθνικών δικαστηρίων.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

A. Επί της παραβίασεως του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου

10. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι είχε το δικαίωμα να αναγνωριστεί ως δικαιούχος του συμπληρωματικού οικογενειακού επιδόματος για το τέταρτο παιδί της και ότι οι αποφάσεις υπ' αρ. 3998/2012 του ΣτΕ και 756/2015 του ΔΕ Αθηνών παραβίασαν το δικαίωμά της στην προστασία της περιουσίας της.

11. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι «περιουσία» υπό την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου μπορεί να είναι είτε «υφιστάμενη περιουσία» (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Maria Atanasiu et autres κατά Ρουμανίας*, αρ. 30767/05 και 33800/06, §134, 12 Οκτωβρίου 2010), είτε περιουσιακές αξίες, όπως απαιτήσεις, δυνάμει των οποίων ο προσφεύγων μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει τουλάχιστον μια «θεμιτή προσδοκία» για την πραγματική απόκτηση ενός δικαιώματος ιδιοκτησίας (*Malhous κατά Δημοκρατίας της Τσεχίας* (déc.) [GC], αρ. 33071/96, CEDH 2000-XII, *Korecký κατά Σλοβακίας* [GC], αρ. 44912/98, § 35, CEDH 2004-IX).

12. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση της προσφεύγουσας βασίζεται στην υπόθεση ότι είχε το δικαίωμα να εισπράξει το συμπληρωματικό οικογενειακό επίδομα για το τέταρτο παιδί της. Ωστόσο, μια τέτοια υποχρέωση της Διοίκησης ουδόλως προκύπτει από το φάκελο. Οι αποφάσεις αρ.

3998/2012 του ΣτΕ και 756/2015 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών διαπίστωσαν, με επαρκή αιτιολογία, ότι η άρνηση της Διοίκησης να αναγνωρίσει την προσφεύγουσα ως δικαιούχο του επίδικου συμπληρωματικού επιδόματος δεν ήταν αντίθετη ούτε στην οικεία νομοθεσία ούτε στο Σύνταγμα. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν μπορεί να συμπεράνει ότι το περιουσιακό συμφέρον το οποίο επικαλούνταν η προσφεύγουσα στην υπό κρίση υπόθεση είχε επαρκές έρεισμα στο εθνικό δίκαιο. Επίσης, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα είχε μια «θεμιτή προσδοκία» να εισπράξει το συμπληρωματικό επίδομα για το τέταρτο παιδί. Πράγματι, στην υπό κρίση υπόθεση υπήρχε διαφωνία ως προς τον τρόπο που έπρεπε να ερμηνευθεί και εφαρμοστεί το εθνικό δίκαιο και τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα απορρίφθηκαν οριστικά από τα εθνικά δικαστήρια (βλ., *Korecký κατά Σλοβακίας* [GC], αρ. 44912/98, § 50, CEDH 2004-IX; *Centro Europa 7 S.r.l. et Di Stefano κατά Ιταλίας* [GC], αρ. 38433/09, § 173, CEDH 2012).).

13. Κατόπιν των ανωτέρω, η αντλούμενη από το άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως ασύμβατο *ratione materiae* ως προς το άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35§§3α) και 4 της Σύμβασης.

Β. Επί των άλλων επικαλούμενων παραβιάσεων

14. Η προσφεύγουσα παραπονείται, υπό το πρίσμα των άρθρων 6§1 και 14 της Σύμβασης, ότι οι αποφάσεις αρ. 3998/2012 του Συμβουλίου της Επικρατείας και 756/2015 του Διοικητικού Εφετείου δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένες και ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν είχε τηρηθεί η αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά την προστασία του δικαιώματος στην περιουσία.

15. Το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς ότι με τις αντλούμενες από τα άρθρα 6§1 και 14 της Σύμβασης αιτιάσεις, η προσφεύγουσα επιχειρεί εκ των πραγμάτων να επανεισαγάγει την σχετική με την προστασία της περιουσίας της αιτιάσεις η οποία προβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου. Ωστόσο, η εν λόγω αιτίαση εξετάστηκε από το Δικαστήριο και κρίθηκε απαράδεκτη *ratione materiae* (βλ. ανωτέρω παράγραφο 13). Εξάλλου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι τίποτε δεν επιτρέπει να συναχθεί ότι η διαδικασία, κατά την οποία η προσφεύγουσα προέβαλε όλους τους

№ Φ 092.22/

ισχυρισμούς της, δεν ήταν δίκαιη. Το Δικαστήριο δεν εντοπίζει καμμία ένδειξη που να δείχνει ότι η διαδικασία είχε αυθαίρετο χαρακτήρα.

16. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω αιτιάσεις πρέπει να κηρυχθούν απαράδεκτες ως προδήλως αβάσιμες κατ' εφαρμογή του άρθρου 35§§3α) και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Συντάχτηκε στα γαλλικά και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 10 Δεκεμβρίου 2015.

André Wampach

Ledi Bianku

Αναπληρωτής Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο

Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα